

00.02.31

Textskylt:

*Icehotel,
Jukkasjärvi, Lappland, Sverige*

00.02.42

Titelskylt

*Is o Människor –
historien om ett hotell*

00.03.16

Ung flicka i gult

Jag tycker om alltså... Vad mycket man kan göra av snö och is. Jag tycker det är jättehäftigt!

00. 03.22

Äldre man med keps

Jag det är någonting exotiskt i hela bygget

00.03.26

Blond kvinna bland snöruiner

Det appellerar till alla människor, det spelar ingen roll. Det är någon slags grundinstinkt vi har att vi dras till vatten.

00.03.34

Man i svart mössa

Ja, det har ju verkligen satt Jukkasjärvi på kartan ute i världen

00.03.37

Man med mustasch

Det är nog en stor snöhög, ha,ha...

00.03.40

Man i svart keps

Jag tror nog att jag som alla dom andra människorna var lite skeptiska till det, att kan man verkligen få upp människor att bo i som det nu blev ishotellet då, men det har ju visat sig att vi hade fel allihopa.

00.03.54

Speaker

**Alla talar om Icehotel,
ett hotell helt och hållet byggt av is och snö.
Ett hotell med sviter och sovsalar, ett hotell med egen bar och en kyrka där dop och
vigslar kan förrättas.**

00.04.07

Vem kunde komma på idén att bygga detta makalösa monument vid Torneälvens strand?

Jo, en på 60-talet nyinflyttad Jukkasjärvibo som förälskat sig i den lappländska naturen.

00.04.21

Yngve Bergqvist

grundare av ICEHOTEL:

-Kirunaborna sa att Jukkasjärvi var en kallhåla, där ingen vettig människa kunde sätta sin fot. Ja, det var så att.

00.04.30 namnskylt

Yngve Bergqvist

grundare av Icehotel

Jukkasjärvi var kallt och det hade väldigt lågt anseende att bo i Jukkasjärvi på den tiden

00.04.38

och jag började fundera, att jag tycker att det är rätt fint här nere. Vad är det för etablerad sanning som finns att här är det för kallt och för mörkt och här går det inte att vara och så?

00.04.49

Det var väl så det gick till; Vi börja titta vilka förutsättningar är här på vintern.

00.04.53

Det är så man får göra, man måste börja fundera: Vad är det man har och så tog vi upp kylan som en tillgång

00.04.59

Vi tog upp, inte mörkret som en tillgång, vi tog norrskenet och klara stjärnhimlar, månskenet.

Vi tog upp vintern som en fantastisk tid.

00.05.11

För oss var den inte mörk, utan det annat ljus, sinnligt ljus. Och så började vi fundera.

00.05.16

Och jag åkte runt världen.

Överallt där det var kallt. Många, många platser och börja fundera i vad man skulle kunna göra.

00.05.30

Speaker

Det är polarvinter och under slutet av december kommer solen inte att visa sig ovan horisonten.

På Torne älvs is färdas män och kvinnor till en byggarbetsplats.

Här byggs Icehotel, det femtonde i ordningen.

Byggmetoderna har genom åren utvecklats i förhållande till snön och klimatet, men den viktigaste förutsättningen för att det ska bli ett ishotell är Torneälvens kristallklara is och mäktiga vattenflöden.

00.06.09

Yngve Bergqvist:

-Egentligen så handlar det om vatten. Och vatten har vi mest utav. En del tycker ju då att 100 miljoner liter vatten är en fantastiskt siffra, att det är mycket,

00.06.21

men egentligen är mer vatten än som har passerat förbi här när vi åker här på älven under 5-10 minuter.

00.06.36

Speaker

Ishotellets storslagenhet och originalitet har under alla år lockat till sig fotografer och modeskapare, konstnärer och designers, filmare och reklamfolk från jordens alla hörn och deras alster har bidragit till att göra Icehotel vida känt utomlands.

00.06.53

Turist i orange jacka

We are from China!

00.06.57

Monica Sansaricq, marknadsassistent

Det känns lite grand som om att det landar hela världen i en liten by i Lappland på nåt sätt,...

00.07.02 namnskylt

Monica Sansaricq

marknadsassistent

.....och alla har nåt gemensamt i det här intresset och nyfikenheten på isen och snön att det här vinterlandskapet kan vara nåt intressant och inte bara avskräckande,

00.07.11

för det kan ju vara minus 42 här en morgon och då är det ganska avskräckande faktiskt för de flesta personer att gå ut.

00.07.18

Men egentligen förutsättningen för det är att det är kallt, det är ju förutsättningen annars kan det ju inte bli något ishotell.

00.07.27

Speaker

Ungefär 70 000 människor besöker årligen hotellet och minst 10 000 övernattar. Mer än hälften kommer från utlandet, de flesta från Storbritannien. Asien har länge varit en intressant marknad att bearbeta.

00.07.42

Einar Knudsen, marknadschef/privatresor

Dom ringer från Indien just nu kraftfullt.

00.07.48

Einar Knudsen

Marknadschef/privatresor

Den här veckan har jag haft tre stycken ganska stora agenter ifrån Indien och så skickar dom att dom är intresserade av att börja komma upp med gäster hit till oss, så så är det.

00.08.01

Speaker

Sinnlighet, äkthet, renhet är ord som används för att beskriva Icehotel, men det finns en egenskap som inte får glömmas bort och det är förgänglighet.

00.08.12

För under vår- och sommarmånaderna förvandlas hotellet till världens modernaste ruin. Men sommarturisterna blir inte lottlösa. Inne i fryshuset, där isen för kommande säsong förvaras, finns en konstutställning. Just denna sommar var temat John Bauer. Bauer, en svensk konstnär född på 1800-talet, är mest känd för sina illustrationer av sagor för barn. Det är hans målningar som inspirerat isskulptörerna i Jukkasjärvi.

00.09.19

Arne Bergh och Åke Larsson är Yngve Bergqvists närmaste män. Arne är ansvarig för konst och design och Åke är chefsarkitekt på hotellet. Utvecklingen av anläggningen måste fortgå hela tiden. För inte ens den som kläckt en så unik affärsidé som Icehotel går fri från konkurrens. Men när Yngve Bergqvist hör vargarna yla runt hörnet stimulerar han sin kärntrupp till att komma med nya utmaningar och idéer.

00.09.50

En av alla ideer var att bygga isbarer på strategiska platser runt om i världen. Stockholm Icebar var den första. Den byggdes 2002 och blev en publiksuccé. Men tro inte att *Stockholms* isar duger, nej isbarer, var helst i världen de byggs, ska bestå av 100 procent torneälvis.

00.10.10

Peter Sörwing

isskulptör och byggleddare för Stockholm Icebar

Den här fraktsatsen är ända upp ifrån Torneälven, i Jukkasjärvi,

00.10.38

00.10.14 namnskyld

Peter Sörwing

isskulptör och byggleddare Stockholm Icebar

.....och gått på lastbil, bytt till en annan lastbil, kommit ner, gått in på fryshus och därifrån gått ut i portioner till oss . Det är en otrolig hantering redan från början, bara en sån sak som att få upp den ur älven är ett stort projekt i sig själv.

00.10.38

Speaker

Eftersom is är ett känsligt material behöver hela inredningen bytas ut en gång i halvåret. Ingen inredning är den andra lik, och isskulptörer och lokala byggnadsarbetare hjälps åt att ge varje ny upplaga en helt ny design.

00.11.02

Speaker

Förutom att isbarerna gör reklam för ishotellet är de en luckrativ verksamhet i sig själv. Sen starten i Stockholm har isbarer byggts bland annat i Milano och London och nu senast i Tokyo. Hemlighetsmakeriet kring barerna är stort, men så mycket kan sägas att det kommer att byggas minst 10 isbarer till.

00.11.22

Agnetha Lund

chef Icebar int

Tanken med varje icebar är att det är våran marknadsplats ute i världen.

00.11.24 namnskylt

Agnetha Lund

Chef Icebar International

Så det betyder att isbarerna ska sprida budskapet om Ishotellet, ska ge våra gäster ute i världen upplevelser så att dom vill komma och hälsa på oss och i Jukkasjärvi på ishotellet..

00.11.36

Speaker

Jojk, Jukkas och Absolut Valhalla är några av namnen på drinkar som serveras i baren och dricks ur glas av,... Ja, just det, is, eller ”in the rocks” som reklamen säger. Isglasen tillverkades tidigare för hand, men hantverkarna kan inte längre hålla takten med den årliga förbrukningen på barerna. Därför tillverkas isglasen idag maskinellt i Ishotellets fryshus och distribueras till barerna i världen.

00.12.11

Agneta Lund

Sen kan folk fråga: Men det kommer väl att det att fastna i läpparna? För det är ju så man tror om is när man växte upp, att när man satte tungan så, så satt den fast. Men inte våra isglas i våran miljö inne i isbaren, för där är det -5 grader och då är isen som mest elastisk, så därför går att dricka utan att det fastnar i läpparna.

00.12.34

Speaker

I Jukkasjärvi bor 500 människor, men det finns minst 700 hundar, brukar man säga. Att föda upp hundar och träna dem att köra turister i hundspann är en god affär. Ulf Blomqvist och hans hustru har 46 hundar. Under sommaren vilar hundarna, men när hösten kommer tränas de med fyrhjuling. Blomqvist är en av alla hundspannsförare som arbetar åt Icehotel.

00.12.59

Ulf Blomqvist
hundspannsförare

Verksamheten är så stor på Icehotel att inte ens vi räcker till. Det kommer ju in flera andra företag här omkring som också kommer in och arbetar.

00.13.09 namnskylt

Ulf Blomqvist
hundspannsförare

Det kommer hundförare från både Norge och Finland ... Vi kan ibland vara 50 hundspann samtidigt som går ut när det är stora grupper och då är det klart att då får vi samla. Dom kommer från Gällivare, Jokkmokk, Tromsö, överallt för att vara med på de här stora jobben.

00.13.30

Speaker

Av åka hundspann är omåttligt populärt bland turisterna, men hotellet erbjuder också sina gäster andra aktiviteter, t ex älgafari med skoter, och nattliga turer på isen för att uppleva norrskenet.

00.14.06

Speaker

Längst ned på bygatan i Jukkasjärvi ligger en samiskt friluftsmuseum, där turisterna kan få lära sig allt om samisk kultur

00.14.14

Nils Nutti,renskötare

Jag jobbade ju med renskötsel annars, och för ett tiotal år sedan var det ganska dåliga tider för renskötsel.

00.14.22 namnskylt

Nils Nutti
renskötare

Det var mycket renar som svalt under dåliga vintrar och så det gällde ju då att hitta kombinationsnäringar till det, och det var det där jag kom in då och pratade med ishotellet och dom tyckte att det var en bra idé då, och så har det utvecklats sig och sen har det ju ökat mer och mer.

00.14.37

Speaker

För att skörda och bearbeta isen och för att gjuta och forma snön krävs specialverktyg och formar. Den mekaniska verkstan på orten deltar i framställningen och utvecklingen av dessa redskap. Hotellbygget ger också extrainkomster till ägare av traktorer. Hotellet som årligen omsätter 120 miljoner kronor, köper bara i Jukkasjärvi tjänster för närmare 20miljoner

00.15.10

Sven-Erik Stöckel

Jukkasjärvibo sedan 60-talet

Byn egentligen när jag kom hit....

00.15.14namnskylt

Sven-Erik Stöckel

Jukkasjärvibo

Jag byggde 1962, då sa alla att jag kan inte vara riktigt klok som bygger här för alla flytta härifrån, men när ishotellet eller Yngve Bergqvist kom hit då började byn leva upp igen, och nu är det väl det enda ställe där man bygger lite grann. Vi har ju fått behålla skolan och Konsum och jobben har ju börjat komma tillbaka och det är ju det här ishotellet., det har gjort mycket för Jukkasjärvi. Han kom ju Yngve hit, jag kom inte ihåg exakt när han kom till Jukkasjärvi, det är väl nån gång i slutet av 60-talen i början av 70, så han börja ju så smått och han har haft idéer, alla har väl inte gått hem, men en del har lyckats.

00.16.16

Speaker

Jukkasjärvi ligger i Kiruna kommun. Åsa Johansson kör taxi i kommunen.

00.16.22

Åsa Johansson

Droskägare i Kiruna

(kommunikation över radion med taxiväxeln)

Taxi till fyran.

Kom!

Kan jag ta natt i natt?

Ja, jag har tagit bort dig?

Och det är inga flyg?

Jag tror inte Kirunaborna förstår hur stort det är: Det är hela världen. Alla känner till Icehotel. Ja men Kiruna, lilla Kiruna, som i stort sett..... ja, vi har gruvan, och så helt plötsligt kommer Icehotel och jag menar så här mycket turister som vi har haft, det har ju ökat explosionsartat, Hur länge har Icehotel funnits? Är det 15 år. Och första åren var det otroligt mycket japaner, det var ju japaner överallt, men nu har det börjat avta med japaner, men nu kommer dom från hela världen, till Kiruna!.

00.17.06

Alla är ju berörda av det på ett eller annat sätt. Bara alla hundförare,

00.17.10 namnskylt

Åsa Johansson

droskägare

...det finns hur många hundar som helst i Kiruna, hundmat ska alla ha, dom ska ha selar, dom ska ha slädar, det är ju så många delar som blir berörda. Om man tittar då på skoteruthyrare, dom som säljer skotrar, bensinmackar, dom måste ha bensin, dom måste ha olja, dom ska ha delar, det finns så stort båtmotorer, dom har ju båtar, fyrhjulingar, det är ju inte bara Icehotel och deras verksamheten, det är så många som blir berörda, och kommunen får ju in pengar, det kommer turister in till stan, dom handlar här dom åker buss och taxi.....

00.17.43

(Maria läser för sig själv)

”Snart är det dags för ett nytt Icehotel.

Därför söker vi personal inför kommande säsong.

Vi kommer att behöva

Receptionister

Isguider

Lokalvårdare

Butiksförsäljare

Servitriser/servitörer

Kockar/kallskänkor”

00.17.58

(Dialog mor dotter)

-Vad söker dom?

-Receptionister, isguider. Isguide, då fryser jag ihjäl.

-Nämen

-Butiksförsäljare?

-.Antingen receptionist eller i butiken. Det hade ju passat dig perfekt!

-Servitriser/servitörer?

-Nää

-Ring eller åk ner eller gör nånting. Nånting kan du väl...?.

-Men jag pratade ju med Arbetsförmedlingen och dom skulle ju skicka en massa papper åt mig.

Det hade ju varit bra om du hade kunnat ringa.

.....eller åka Tuula jobbar ju.

Ja, jag vet.....

00.18.27

Speaker

Till skillnad mot många av sina jämnåriga kamrater vill Åsas dotter Maria stanna kvar i hemkommunen. Hon har haft många säsongsanställningar inom turistnäringen i Kiruna kommunen aldrig på ishotellet.

00.18.40

(samtal med receptionschefen)

Det är ju två delar, dels har vi ju en isproduktion som producerar is och exporterar över hela världen, och sen har vi ju då det som du söker jobb inom, det är ju själva ishotellet och omkringvarande verksamheter och aktiviteter och sånt.

00.18.56

Speaker

Det lugn som vilat över hotellet under sommaren kommer snart att förbytas mot febril aktivitet. Här läggs sista handen vid komforten av det varma boendet, som är ett alternativ för den som inte vill sova i minusgrader.

0019.16

Speaker

Det är november och snökanonerna arbetar för högtryck. Det som 1990 bara var en liten igloo har idag vuxit till ett lyxhotell på 4000 m² med 60 rum. 70 personer är involverade i detta gigantiska bygge. Om en månad ska allt stå klart. Men håller tidsplanen?

00.19.36

Arne Berg, art director:

Det gör det aldrig, om man har för mycket planer,

00.19.40 namnskylt

**Arne Bergh
art director**

.....då kan man räkna med att dom inte kommer att hålla. Det går inte att driva det här Icehotellbygget på ett sätt som om man skulle jobba med ett vanligt bygge eftersom vi har en viktig faktor. Det är väder och temperatur. Och nu har vi en höst, vinter som har varit varm, och vi har haft en blida här som vi inte hade räknat med, här i november, så att vi får ändra hela tiden.

00.20.12

Det första var en liten igloo på 50 kvadrat, och sen har vi successivt ändrat hela iden, det här att vi ska ha nyskapande konst i snö och is, bara, och vi ska ligga så nära 100 procent Torneälven, som material, ifrån byggnadsmaterial till konstruktion, till möbler, konst, porslin, det ska vara så nära 100 procent som möjligt, det är hela tanken med det här

00.20.39

Speaker:

Via Internet ansöker konstnärer, inte bara svenska, om att få vara med om att sätta sin prägel på hotellet. De som väljs ut får noggranna instruktioner om hotellets grundkoncept. Helt fria händer får ingen.

00.20.53

Arne Berg:

Det är så ju roligt att se kreativa människor möta ett nytt material som dom aldrig har provat. Vad händer, vad händer hos oss här, vad händer med dom själva, vad kan dom ta med sig hem?

00.21.23

Speaker:

Maria Gladh har just fått veta att hon fått jobbet på Icehotel i vinter.

Det är Tuula Harju som blir hennes närmaste chef och mentor. Tuula har varit med från starten och hon vet vad som väntar, när hotellet öppnar för säsongen.

00.21.37

Tuula Harju, receptionschef:

När vi öppnade då var vi alla nya och sen hade vi ett sprajtans nytt datamsystem som ingen kunde. Hade vi inte varit ett så bra gäng och orkat skratta,.....

00.21.50 namnskylt

Tuula Harju receptionchef

.....så hade vi nog sprungit hem allihopa. För det var kaoset, alltså vi kunde inte checka gäster, vi hittade inte gäster, dom var bokade på fel aktiviteter, det kan inte bli värre, det var egentligen då det blev riktigt stort, ishotellet expanderade, gästantalet exploderade... Så visst även med mina 20 år i branschen så var jag mörkrädd ibland

00.22.24

Speaker

Det är den 9 december och den första delegationen gäster anländer för vidare transfer de 2 milen till Jukkasjärvi.

00.23.03

Speaker

Långväga gäster har betala många tusen kronor för att få uppleva arktiskt vinter . Nu sätts ishotellets serviceapparat på prov.

00.23.13

Maria Gladh, receptionist

Det är svinroligt, det kommer så många gäster, från olika länder och olika kulturer, från olika allt,

00.23.19 namnskylt

**Maria Gladh
receptionist**

.....som aldrig har sett snö, aldrig sett is, aldrig har sett en ren, aldrig har sett, ja, nästan nånting och sen är dom jätteovana att gå i sina stora kläder,... så att ja, det är jättekul.

00.23.37

Nu är man så van att prata engelska med varje gäst så hux flux kommer en svensk så blir man så här, uuh, hur säger man "luggage house" på svenska , det blir en blandning ,.....så säger dom till slut: men ursäkta jag kan tala svenska,... oj förlåt

00.23.50

Speaker

Icehotel har bidragt till tillväxt och försörjning. Men för rennäringen har den stora tillströmningen av turister fått motsatt effekt.

00.23.59

Lillemor Baer, renägare, Talma sameby

Problemet är ju att det här är ju Talma samebys vinterbetesmarker och inom bara det här området, bara alldeles utanför Jukkasjärvi, så betade förut en vinterbetesgrupp hela vintern.

00.24.08 namnskylt

**Lillemor Baer
renägare Talma sameby**

Det finns inga möjligheter till det idag. Och vi kan inte heller få renarna att stanna i det området som gränsar till Jukkasjärvi. Det finns inga möjligheter p g a största delen så är det ju hundspannsturismen, som är störande och sen även skoter. Det är ju ett påhitt i det här området, ett väldigt nytt påhitt, men man framställer det som om det vore kultur och att man har kört med hundar här i flera hundra år men här har renen varit dragdjur .

00.24.53

Speaker:

Vad turisterna saknar är information om vilken skada skottrar och hundspann kan åsamka, menar Lillemor Baer.... Sameföreningen har låtit trycka en folder som Lillemor delar ut till de turister hon möter.

00.25.04

(dialog på gatan)

I don't know, but I hope not

So it so just the dog sled....

Yes,, that is a big problem for us

But we did enjoy it.

00.25.16

Lillemor Baer

På nåt vis tror dom att här kan man bete sig som man vill. Det finns ingenting att ta hänsyn till. Det är med det begreppet man far ut i naturen inte med att ska vara rädd om det som finns här att man tar hänsyn, försöker ta hänsyn, Att man tänker på att det finns djur som har bara en sak som är viktig över vintern och det är att överleva, finna bete, finna mat, det är bara det som gäller.

00.25.44

Einar Knudsen, marknadschef privatresor

Rennäringen är ingen motpart. Man dom kan ha ett annat intresse om just ett annat markområde.

00.25.49 namnskylt

Einar Knudsen

marknadschef /privatresor

Och det får vi också ha respekt för. Då får man titta på dom specifika fallen och då får man titta vad som är vad i varje specifikt fall, för att få en bra en lösning på den frågan som då är tvistig. För det ska ju fungera i samråd. Vi ska ju inte försvinna härifrån på dom närmaste tio åren och det ska inte rennäringen heller Vi måste ju ha förmågan att ha respekt för varandra och lyssna på varandras behov. Och jag menar att det är drä det brister

00.26.20

Sven-Erik Stöckel

Men det är väl klart att en del är väl, anser att det stör..... Man bygger ju och så blir det lite mera trafik och byggnader som kanske man inte gillar, alla tycker väl inte om, man måste förstå det, vi är ju inte likadan allihop.

00.26.52

Speaker

Men livet på hotellet går vidare. Nu ska gästerna förberedas för en natt på en bädd av renhud i minus fem grader Celsius

00.27.02

(Isguiden)

When the linen is inside, you close it with one finger under beneath. Additionally you could tighten up around your face like this...

namnskylt

Yvonne Kramer
ice guide

..... It is a very small hole left
This is for your nose
Do you think you will survive?

00.27.24

Ulrika Hellby, isguide

The snow that we use... , why we not wait for natural snow....

Ca 00.27.30 namnskylt

Ulrika Hellby
ice guide

..... is because we have to have it softer, with much more water, if it would wait for powder snow, it would take ages to have a hotel. We have been building this hotel now for about less then four weeks. It takes about one month to build a hotel, so it has been a little bit panic, but we will manage, it is no problem.

00.28. 17

Yngve Bergqvist

Tonight are we opening a very important part of the Icehotel, the icebar

00.28.20 namnskylt

Yngve Bergqvist

...I would like to thank you, who have been involved in this project, I would like to thank you for your spirit and your great teamwork.
And now it is time for the party

00.29.36

Speaker

Till sist denna dag finner en gäst ro i sin sovsäck. Hon somnar och drömmer.

00.29.48

Speaker

Det är april och snösmältningen har börjat. Solen och människan hjälps åt montera ned det som under så stor möda byggts upp.

Monumentet i Jukkasjärvi överlämnar sig till den mäktiga Torneälven. Så ska kretsloppet fortsätta år efter år.

00.30.08

foto

Jerzy Nazieblo

ljud

Sven Freséus

Christer Falk

redigering

Henrik Källberg

ljudbearbetning

Tommie Nissilä

färgkorrigerig o grafik

Andy Berggren

(berättarröst

Bernt Kviberg) not for international version

projektassistent

Sara Hildén

research,manus,intervjuer och regi

Barbro Ljungström

producent och projektledare

Barbro Ljungström

EBU-coordinator

Pierre Duret

exekutiv producent

Gabriele Trost

Copyright EBU Educational Broadcasting Union 2006

